

Regeringen
Näringsdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande över delbetänkande från Sverigeförhandlingen: Ett författningsförslag om värdeåterföring, SOU 2015:60

Sammanfattning

Trafikverket är positivt till föreslagna författningsförslag om så kallad värdeåterföring och om förtydligande avseende medfinansiering.

Därutöver föreslår Trafikverket en ändring i lag (2009:47) om vissa kommunala befogenheter som gör att det blir klarlagt att kommunerna också har rätt att medfinansiera reinvesteringar som inte kräver väg eller järnvägsplan.

Trafikverkets överväganden

Av utredningen framgår att parter i avtal om värdestegringsersättning är kommuner och fastighetsägare/exploatörer. Trafikverket kan beröras indirekt genom att kommunal medfinansiering i vissa fall "medfinansieras" av fastighetsägare/exploatörer. Trafikverkets avtalspart är dock kommunen och staten förhandlar inte direkt med fastighetsägarna. Avtal om värdeåterföring ska enligt utredningen inte utgöra ett villkor för ett beslut om att finansiera en viss transportinfrastruktur. Värdeåterföring kommer sannolikt att utgöra en begränsad del av finansieringen.

Trafikverket är således inte direkt berört av förslaget men gör bedömningen att det indirekt på sikt skulle kunna underlätta statliga infrastruktursatsningar. Trafikverket har inga synpunkter på föreslagen lagtext.

Trafikverkets eget förslag till ändring i lag om vissa kommunala befogenheter

Trafikverket vill i sammanhanget föreslå att reglerna om kommunala bidrag till väg-/järnvägsprojekt förtydligas.

I lag om vissa kommunala befogenheter anges i 2 kap. 1 § att kommuner och landsting får lämna bidrag till byggande av väg och järnväg som staten ansvarar för.

Vad som avses med byggande av väg respektive järnväg framgår av väglagen (1971:948) och lagen (1995:1649) om byggande av järnväg (LBJ). Begreppet byggande av väg respektive järnväg omfattar normalt även ombyggnad av en väg/järnväg.

Det gäller dock inte (väglagen 10 § och LBJ 1 kap. 2 §) om

1. En åtgärd medför endast marginell ytterligare påverkan på omgivningen,
2. och berörda fastighetsägare eller innehavare av särskild rätt skriftligen medgett att mark eller annat utrymme får tas i anspråk.

Undantaget för små och okomplicerade åtgärder, från begreppet byggande av väg/järnväg, syftar till att kraven på formell fysisk planering inte ska gälla för dem. Trafikverket kan därför, om förutsättningar finns, genomföra ett sådant projekt utan stöd av väg- eller järnvägsplan.

Det är alltså i dessa fall, per definition, inte fråga om byggande av väg/järnväg. Detsamma gäller för rena drifts- och underhållsåtgärder, som syftar till att vidmakthålla eller återskapa anläggningens standard och funktion. Det är osäkert om en kommun kan lämna bidrag till sådana åtgärder, med stöd av lagen om vissa kommunala befogenheter, eftersom kommunen uttryckligen bara får lämna bidrag till byggande av väg/järnväg.

Även denna typ av åtgärder är dock mycket angelägna, eftersom bland annat järnvägen delvis är gammal och sliten. Kostnaderna för dessa kan ibland uppgå till betydande belopp, varför det skulle underlättas om det fanns en möjlighet för berörda kommuner att lämna bidrag.

Trafikverket föreslår därför att lag om vissa kommunala befogenheter, 2 kap. 1 §, får följande lydelse:

”Vad som avses med byggande av väg och järnväg framgår av väglagen (1971:948) respektive lagen (1995:1649) om byggande av järnväg. Med byggande av väg och järnväg likställs åtgärder enligt

- a) väglagen (1971:948) 10 § fjärde stycket och*
- b) lagen om byggande av järnväg (1995:1649) 1 kap. 2 § andra stycket.*

Med byggande av väg och järnväg likställs även åtgärder som syftar till att vidmakthålla eller återskapa anläggningens funktion.

Med anläggande av farled avses i denna lag att anlägga en ny farled och att i farled göra fysiska ingrepp som utgör förbättringar av den ursprungliga anläggningen. Lag (2013:820)”

I detta ärende har generaldirektören Lena Erixon beslutat. Chefsjuristen Charlotta Lindmark har varit föredragande. I handläggningen har även Gudrun Jonsson-Glans, Juridik och planprövning, deltagit. Samråd har skett med Johan Barkelius och Anders Bength, båda Juridik och planprövning. Synpunkter har också inhämtats från verksamhetsområdena Investering och Planering samt från den centrala funktionen Strategisk utveckling.

Lena Erixon